

Position paper Interlandelijke Adoptie ten behoeve van rondetafelgesprek

24 mei 2017

Wat is de kern van het RSJ advies 'Bezinning op Interlandelijke Adoptie'?

- Hulp bieden in het land van herkomst is een beter middel om kinderen zonder gezin te beschermen dan interlandelijke adoptie. De Nederlandse overheid dient, samen met buitenlandse overheden en internationale organisaties, beleid te ontwikkelen om de jeugdbescherming in landen van herkomst te versterken.
- Met de Europese landen, China en de Verenigde Staten, moet de samenwerking op het gebied van interlandelijke adoptie direct beëindigd worden vanwege grote en specifieke knelpunten.

Wat was de aanleiding om dit advies uit te brengen?

- De Minister van Veiligheid en Justitie vroeg om te adviseren welk toekomstscenario voor het interlandelijke adoptiestelsel het beste zou zijn.
- Tijdens het onderzoek kwam de RSJ tot de conclusie dat hij eerst een fundamentele vraag moest beantwoorden om de Minister goed te kunnen adviseren: hoe kinderen zonder gezin zo goed mogelijk te beschermen?
- De RSJ had een dubbele aanleiding om deze fundamentele vraag op deze manier te stellen:
 - De raad heeft een taak om onafhankelijk advies uit te brengen op het gebied van *jeugdbescherming*. Hij vat interlandelijke adoptie daarom primair op als een middel tot bescherming van kwetsbare kinderen (in buitenland) die zonder gezin dreigen op te groeien.
 - Actuele ontwikkelingen (afname aantal adopties – zorg om kwaliteit – veranderend profiel van adoptiekinderen), ervaringen van betrokkenen (lang niet alle adopties pakken goed uit) en wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van interlandelijke adoptie geven aanleiding tot een fundamentele heroverweging van interlandelijke adoptie.

Bij de fundamentele discussie over interlandelijke adoptie dient onderscheid gemaakt te worden tussen (a) het advies over een directe stop van adoptie uit enkele landen en (b) het advies om interlandelijke adoptie te ontmoedigen en de opbouw van jeugdbescherming in landen van herkomst te versterken.

Hoe zou de fundamentele heroverweging plaats moeten vinden ?

- Met respect voor de gevoeligheid van het onderwerp en de gevoelens van betrokkenen.
- Op basis van een zakelijke en zorgvuldige afweging van argumenten voor en tegen interlandelijke adoptie. Die argumenten gaan terug op twee factoren:
 - Het normatief kader van het Internationale Verdrag van de Rechten van het Kind (IVRK), het Haags Adoptieverdrag en de nationale wetgeving. Het IVRK is hierbij leidend. Er is in vastgelegd dat bij interlandelijke adoptie het belang van het kind de voornaamste overweging is. De RSJ volgt dat uitgangspunt.
 - Een analyse van het belang van het kind, zoals 'adequate verzorging' en 'continuïteit van opvoeding en verzorging'.

De discussie over interlandelijke adoptie betreft in essentie het wegen welke argumenten het meest gewicht moeten krijgen.

Welke afweging van argumenten voor en tegen interlandelijke adoptie maakt de RSJ?

Voor een overzicht van alle geïnventariseerde argumenten voor en tegen verwijst de RSJ naar paragraaf 4.1 en 4.2 van het advies. De raad onderscheidt tussen argumenten die individuele kinderen betreffen (microniveau) en het systeem via welk kinderen geadopteerd worden (macroniveau). Na selectie en afweging komt de raad tot de volgende afweging:

- Op microniveau zijn er sterke argumenten voor interlandelijke adoptie:
 - Opgroeien in een gezin is voor een kind beter dan op opgroeien in een kindertehuis. Interlandelijke adoptie biedt een kind de kans om in een gezin op te groeien.
- Daar staan op macroniveau sterke argumenten tegenover:
 - Een kind komt pas in aanmerking voor interlandelijke adoptie als gebleken is dat het niet in eigen land door familie of in een pleeggezin kan worden opgenomen. Dit subsidiariteitsbeginsel is leidend bij het bieden van bescherming aan kwetsbare kinderen in landen van herkomst. Het is vaak onvoldoende na te gaan of alles geprobeerd is om een kind in het land van herkomst in een gezin onder te brengen.
 - Interlandelijke adoptie creëert een financiële prikkel die de opvang van een kind bij een gezin in eigen land en cultuur in de weg staat. Het belemmert de opbouw en uitbouw van jeugdbescherming in landen van herkomst.
- De argumenten op macroniveau zijn volgens de RSJ doorslaggevend. Hoewel individuele kinderen met interlandelijke adoptie geholpen kunnen zijn, ondermijnt het systeem van interlandelijke adoptie de ontwikkeling van goede jeugdbescherming waarmee *alle* kinderen die in de toekomst in een zelfde kwetsbare positie terecht kunnen komen, geholpen kunnen worden.

Impliceert dit advies een negatief oordeel over adopties uit het (recente) verleden?

- Nee, dit advies gaat alleen over de toekomst van interlandelijke adoptie. Over adopties die tot nu toe en in het verleden hebben plaatsgevonden, velt de RSJ geen oordeel.
- De raad realiseert zich dat interlandelijke adoptie een gevoelig onderwerp is. Het belang en welzijn van kinderen maar ook de diep beleefde wens van ouders om een kind te adopteren zijn in het geding.
- De raad erkent de grote bevoegenheid en inzet van betrokken partijen, waaronder de wens- en adoptieouders, om individuele kinderen te helpen.

Hoe nu verder?

De RSJ adviseert de overheid;

- om er voor te zorgen dat haar beleid omtrent interlandelijke adoptie werkelijk voldoet aan de maatstaf van het IVRK, het Haags Adoptieverdrag en de eigen nationale wetgeving;
- om, in samenwerking met andere buitenlandse overheden en internationale organisaties, serieus werk te gaan maken van de opbouw en versterking van jeugdbescherming in landen van herkomst;
- om beleid te ontwikkelen dat leidt tot een zorgvuldige beëindiging van interlandelijke adoptie;
- om direct af te zien van interlandelijke adoptie uit Europese landen, China en de Verenigde Staten.

Contactpersoon: Yrrah van der Kruit T: 06 – 52872146, E: advies@rsj.nl